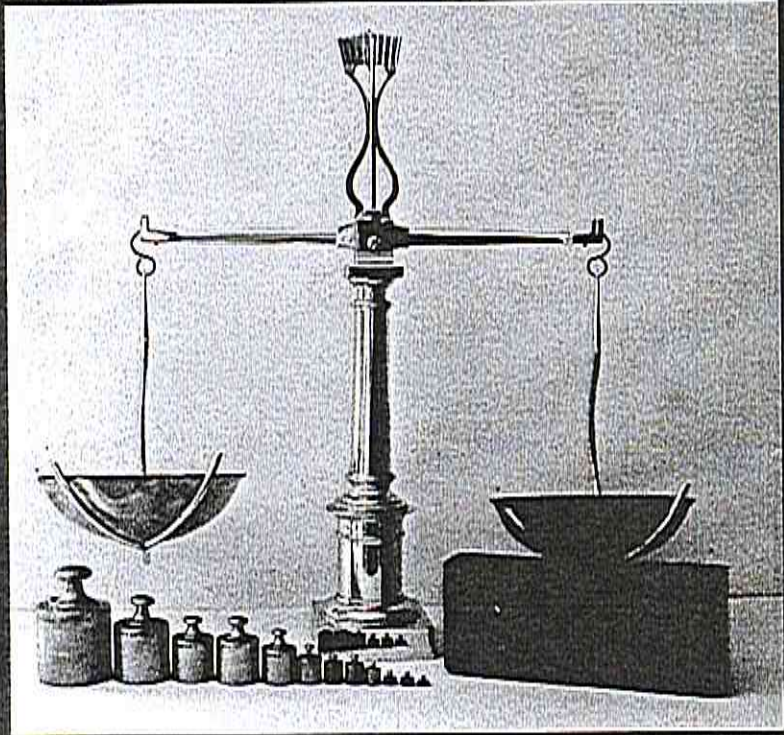

הנהג עבר עבירה - המנהל אחראי

הנוסע אחר בגלל נהג האוטובוס.
הנהג נקנס, אבל גם מנהל המחוז
ואפילו מנהל החברה. השופט קרא
לזה: 'אחריות מיניסטרילית'

■ מאת: עו"ד שי גלעד

צילום: Poussin Jean

למרות שמוטלת האחריות על המנהלים באופן אוטומטי הרי בכל זאת נותר להם פתח מילוט. עליהם להראות כי יש בחברה מערך של הדרכה, פיקוח, בקרה ומשוב כדי למנוע תופעות מעין אילו. בית המשפט מסכים כי מנהל אינו קוסם ויתכן כי הוא יפעל כמיטב יכולתו וינקוט בכל האמצעים הסבירים ואחד מעובדיו ינהג שלא כראוי. במקרה שכזה, לא ניתן יהיה לבוא בטענות אל אותו מנהל.

בהתייחסו לעונש שראוי להטיל על הנאשמים הבהיר השופט טננבוים כי באותה חומרה בה פועל בית המשפט כלפי אלו המפעילים קווים שלא כחוק, יש לפעול לגבי אלו שאינם עומדים בתנאי הרישיון.

אי לזאת הטיל בית המשפט על חברת סופרבוס קנס בסך של 50,000 ₪ וכן תשלום פיצוי בסך 500 ₪ למתלונן, על מנהל חברת סופרבוס אלי בליליוס הוטל קנס של 8,000 ₪ וכן חוייב המנהל לחתום על התחייבות בסך של 50,000 ₪ אותם ישלם אם תעבור החברה או הוא עצמו עבירה מהעבירות בהן הם הורשעו בתוך שנתיים. על מנהל המחוז הוטל קנס בסך 4,000 ₪ ואילו על הנהג הוטל קנס בסך 1,000 ₪.

במעשה ובין במחול, לבין אחריות שילוחית בה אין למנהל כל זיקה ישירה לאירוע נשוא כתב האישום כשברור שהמנהל לא ביצע כל פעולה ישירה בקשר לאירוע נשוא כתב האישום אך המחוקק החליט, מטעמים של מדיניות, להטיל אחריות שכזו על מנהל כשהוא משאיר למנהל פתח מילוט ולפיו יהיה פטור אותו מנהל אם הוכיח כי לא ידע כלל על העבירה וכי נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של החוק ולמניעת ביצוע העבירה.

לפרשנותו של בית המשפט, תוטל האחריות לא רק על מנהלים זוטרים אלא גם על כל המנהלים בדרגותיהם השונות, כאלה המצויים בראש ההיררכיה הארגונית וכל אלה הכפופים להם. לדידו של השופט טננבוים ניתן להטיל אחריות פלילית על כל אותם עובדים בארגון שהחלטותיהם, מעשיהם או מחדליהם מהוות החלטות, מעשים או מחדלים של הארגון כולו.

השופט טננבוים מדגיש: האחריות המיניסטרילית של המנהלים נובעת מעצם תפקידם כמנהלים. אין הם נדרשים להיות שותפים בפועל לעבירה ואין צורך להוכיח כי היו מודעים לעבירה ולנסיבותיה. לעמדת בית המשפט, זוהי אחריות אוטומטית המוטלת על המנהלים מעצם תפקידם.

השופט דר' אברהם טננבוים מבית המשפט לתעבורה בירושלים, בפסק דין שניתן לאחרונה על ידיו, מרחיב את האחריות החלה על מנהלי תאגדי תחבורה ציבורית – גם על עבירות שלא הם ביצעו כלל. הוא מטיל עליהם אחריות שילוחית על מעשי עובדיהם, אחריות אותה הוא מכנה – "אחריות מיניסטרילית".

הסיפור שהיה כך היה: נוסע בקו מודיעין עילית לירושלים, המופעל על ידי סופרבוס, התלונן כי במהלך הנסיעה, שהייתה קרובה לחצות, נכנס נהג האוטובוס עם נוסעיו לתחנת דלק כדי לתדלק את האוטובוס, תדלוק שארך כ-20 דקות. בהמשך המסלול, לקראת סיומו, סטה הנהג ממסלולו, דילג על שתי תחנות ולכן נאלץ המתלונן לרדת בתחנה אחרת ולצעוד ברגל לתחנת היעד שלו. שם נוכח כי החמיץ את האוטובוס האחרון ונאלץ לקחת מונית לביתו.

בית המשפט מצא לאור כתב האישום שהוגש כי הסטייה מהנתיב היתה מוצדקת בשל הפגנות שהיו באזור ואילצו את הנהג לסטות מנתיבו אך הרשיע את כל הנאשמים בשל אירוע התדלוק. בית המשפט עושה אבחנה בין אחריות פלילית אישית של מנהלים במקרים בהם הם מעורבים באופן אישי באירוע נשוא כתב האישום בין